

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Santiago jyaay

1 Atse'e je Santiago, je Nte'yam jets je Maja Vintsán Jesucristo je myutoompa je myupajkpa. Máyam atse'e je Dios ntuknukextu vannumakmejtsk viijn je Israel ja chaan je kyoo juu' ve'e tsuunidup ka to'k viijnap yaja naxviijn.

Je viijn je kejon juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

²Utsta ajchta utsta tsa'ada, xoondukta ku ve'e xyaknaxta oyjuu' tsaachpaatuna. ³Mnuja'vidup xa ve'e ku ve'e xmuténada je tsaachpaatun je'e kajx ku ve'e je Jesucristo xjaanchjávada, ve'em tse'e xjajt'ata'atstat vintso ve'e juu xmuténadat. ⁴Muténada oy ja tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup pan joma vaate'e kyukaxa, ve'em tse'e mak k m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maat, ka'a tse'e ti mka'ijtuxjadat.

⁵Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e ka'ijtuxjup je viijn je kejun, amótuvuts je Nte'yam jetse'e myo'ojut, ax mo'ojupts je'e ve'e, kux tyoojnjp je'e ve'e je maa'yun anañujoma, ka'a tse'e duk'o'yjava ku ve'e je jayu juu y'amótuxju.

⁶Ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e

dujaanchjávats jets tyónup je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e y'amótup, ka'a tse'e myejsvinmáyut. Kux je'e juu' ve'e mejtsvinmaayp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je poj yakpe'tsmiijnjup yakpe'tsxajpup. ⁷Pan pan xa ve'e mejtsvinmaayp, ka'a tse'e vyinmáyut jets mo'ojup je'e ve'e je Nte'yam juu ve'e y'amótup, ⁸vinmamyiimp vinmaxyajppts je'e ve'e jetse'e to'k aaj to'k joot juu' dukatún.

⁹Je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e ayoovdup, va'ants je'e ve'e duxoondukta kux ñumájidup je'e ve'e jaja je Nte'yam vyinkujk.

¹⁰Jets je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e kumeen, va'an tse'e duxoondukta kux ka ja myeen kajxape'e je Nte'yam yakmájajada. Najxp xa ve'e yam ya it ku ve'e je jayu kyumeenada; ve'em xa je'e ve'e ja kumeen jayu ax jo'n je yukjootmit puj, ka'a tse'e jyek. ¹¹Ku ve'e je pi'k ojts aajy jetse'e je pyuj vyinka'avaatsni, ka'a tse'e y'uktsójini. Nay ve'empa tse'e je kummen jayu vyintókida ku ve'e nuyojk jyaa'knaajkkumeenava'anjada.

**Ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam
yaktokintonuvaampy**

¹²Xoondup xa je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dumuténidup je tsaachpaatun, kux ku xa ve'e oy dkuyaknaxta, jyajejptinuups je'e ve'e ja joojntykin juu ve'e xa'ma kajx ijtp, juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidup je'eda pan pan jatye'e tsojkijudup. ¹³Ku xa ve'e je jayu tyokintonuva'añ, ni pana tse'e kyava'anut jets je Nte'yame'e yaktokintonuvaajnjup, kux ka'a xa ve'e pan y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dvinma'yunmo'ot jetse'e dutsókut juu ve'e ka óyap, jets ka'ava ve'e pan pane'e ja Nte'yam je vinma'yun mooyjup jetse'e tyokintónut. ¹⁴Juu' ve'e je jayu yaktokintonuvaajnjup, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut. ¹⁵Ax ku tse'e je jayu vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut, van'it tse'e je jayu tyokintún; jets ku ve'e je jayu k yatokinton'atúva, je'yapts je'e ve'e je xaaj jetse'e je tyokin yaktukkuvajtnit xa'ma kajx, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam maat y'ítut.

¹⁶Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e pan mvin'aa'njadat. ¹⁷Nujom juu' ve'e oy jets va'ajts, kajxm tsots je'e ve'e je maayun chaa'n, je Nte'yamts je'e ve'e duyajkp, je'e pane'e dupaam nOujom juu' jatye'e ajajp ata'kxp jem tsajpootm. Ka'a tse'e je Nte'yam tyíktuts, jyajtykutyuump je'e ve'e juu' jatye'e kyajtsp. ¹⁸Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e je Nte'yam je nam joojntykin xmo'yumdi ja

ayook kajx juu' ve'e tyúvam. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdnit ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e je Nte'yam yaktukmuyax, uu'mda, juu' ve'e too'vajkp dujaanchja'vidu je Jesucristo.

**Je'e pane'e dvinja'vip dvintsa'kip je
Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega**

¹⁹Utsta ajchta utsta tsa'ada juu' atse'e ooy ntuntsojktup, yakvinkópkada yu'u: Kats'amotunaxta pan pan jatye'e mtuk'íxjudup je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e jatyi juu' xkótstat, je'e ve'e too'vajkp oy mpayo'oydap juu' ve'e mkotsuvaandup. Ka'a tse'e jatyi mjotma'attat, ²⁰kux ku xa ve'e je jayu jyotma'aty, ka'ats je'e ve'e dutún juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹Ja'a kajx tse'e, ka'a tse'e x'uktoondinit juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij, je kyo'oy je'e juu' ve'e ooy tun'ijtp yaja naxviijn. Nu'u'k aaj nuu'k joot'e xkuváktat je ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam jem mja'vin kajxmda jets juu' kajxe'e m'o'yuijxjada jetse'e xjajejptinit je joojntykin ju' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²²Tonda vintso ve'e vya'añ je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a tse'e mvinmáydats jets nvaatani je'e ve'e ku ve'e x'amotunaxta jetse'e xkakutyonda. ²³Je'e sxa ve'e juu' ve'e du'amotunajxp je Nte'yam je y'ayook jetse'e dukakutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je vyi9ijn je y'aaaj dukak'íxip jep ixun jaatp, ²⁴y'ixpts je'e ve'e vintso ve'e y'íxuva. Ku tse'e dvinva'kva'ach je ixun, van'it

tse'e dujaa'tyoki vintse ve'e y'ixuva. ²⁵Ax je'e juu' ve'e oy dupayo'yp vintso ve'e je Nte'yam to'k aaj to'k joot dumutún dumupuk, jetse'e dukutyún, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintoonnit. Pan tyuumpts je'e ve'e ve'em jetse'e dukajaa'tyóki juu' ve'e tudu'amotunaxy, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

²⁶Pan pan xa ve'e dúnasja'vip jets vyinja'vip vyintsá'kip je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oyvintgsova juu' dukats, viinm tse'e ñavyin'uul'ju, ka'a tse'e tyo'nuxju vintso ve'e dúnasjava jetsz je Nte'yame'e yakvinja'vip yakvintsá'kip. ²⁷Je'e pane'e oy dvinja'vip dvintsá'kip je Nte'yam, je Dios Tee', ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e tse'e duku'ixp je ku'aa'k ónuk jets je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsaachpaattup, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyaa'njada je naxviijnit je kyo'oy je'e.

Ka'a tse'e je jayu nviijn'ixumut

2 Utsta ajchta utsta tsa'ada, mjaanchja'vidupe'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e je majin ooy dutunjayejpp. Ni vin'ita xa ve'e je jayu xkaviijn'ixtat. ²Va'an tse'e dutjumdá jets je'ydupe'e nujemtsk je jayu joma ve'e mnay'amókajada, to'k tse'e pane'e kumeen jets oro kákujánax jetsz oy vítax, jets jado'k pane'e ayooova jayu jets tum tókani je pyi'k vit. ³Ax pan mvintsá'kidup tse'e je'e juu' ve'e oy vítax jetse'e xnaajmadat: “Tsaana yaja oy tsuujntkun kujx”, jetse'e xnaajmada je a;yoova jayu: “Jeejyji tena”, ukpu

“Tsaana yaja naxkujx joma ve'e ats ya ntsuujntkun”, ⁴pan jidu'um tse'e xnaajmada, mviijn'ixtup tse'e jetse'e je ko'oy vinma'yun xyaktonda, mvinkoondup tse'e je jayu juu' ve'e mvintsá'kidup.

⁵Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, amotunaxta. Je jayu juu' ve'e yaja naxviijn yaktijtip ayooova jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e ooy tyunjaanchjávajadat jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm, jam joma ve'e y'ijttinit pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup. ⁶Ax miitsta, mviijn'ixtupts miitse'e je ayooova jayu jetse'e xyakmájada je kumeen jayu. Je kumeen jayu xa ve'e mnupajkvaatsjudup jetse'e mnuxa'ajada jeja je tokin payo'yva vyinkujk, éve'em xaja? ⁷Je'e tse'e dvinkojtspejttup je Cristo, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu.

⁸Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán je jayu dupava'añ, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.” Jidu'um tse'e dupavaa'ñ. Pan mkutyoondup tse'e, oy tse'e xtonda. ⁹Ax pun mviijn'ixtup tse'e je jayu, tokints je'e ve'e juu' ve'e mtoondup jets je pava'nun kajxe'e oy yak'ix jets ka'a ve'e xkutyonda je pava'nun. ¹⁰Kux pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dukutoomp je pava'nun, tun to'k viijnji tse'e je pava'nun dukakutyún, ax taamp tse'e jep tokin jaatp, ve'em ax jo'n ni to'ka kudukakutyuujn jo'n. ¹¹Kux je'e pane'e vaamp: “Ka'a

tse'e xyakvintsá'kintókidat je navyajkun", je'e tse'e vaampap: "Ka'a tse'e myakjaju'oo'ktat." Oyamé'e xkayakvintsá'kintókida je navyajkun, pan myakjaju'oo'ktup tse'e, ka'a tse'e xkutyonda je pava'nun. ¹²Tonda jets kotsta juu' ve'e oy, juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Mnuja'vidup tse'e jetsz yaktokimpayo'yumdape je je'e kajx ku ve'e nkayakjajtumda jetse'e je Nte'yam xputajkimdat jetse'e nko'ktokinto'numdinit. ¹³Kux ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu dutukmo'otut pan pane'e ja myujayu dukatukmo'tp; je'e ve'e pan pane'e je tukmo'tun dujayejpp.

**Ku ve'e juu' yakjaanchjáva
jetse'e juu' yaktún**

¹⁴Utsta ajchta utsta tsá'ada, évintsos je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ: "Njaanchja'vip atse'e je Nte'yam", pan ka'a ve'e dutún ax jo'n je Nte'yam dutsak? Ka'a xa je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e dujajéput je joojntykin juu ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e, jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n, éve'em xaja? ¹⁵Va'an tse'e dutíjumda jets jeme'e nuto'k je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a juu' ve'e je vit je4 xox ukpu ke kaaky je naaj ka'ijtuxjup. ¹⁶Pan ka'a tse'e xmo'oda je vit je xox jets je kaaky je naaj juu' ve'e ka'ijtuxjup, éti tse'e oy mtoondup pan mnúujmidup: "Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup, jox tse'e mnaajk'ítjut jetse'e oy mkaayvat"? ¹⁷Ax ve'em tse'e, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam vya'añ.

¹⁸Nunajtp xa ve'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "To'k xa ve'e pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip, jado'k tse'e pane'e dutoomp je y'oy je'e." Jidu'umts atse'e n'atsav: Yaknuke'xnataáats n'it jetsz mjaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e xkatún juu' ve'e chajkp, ax nyaknuke'xnatajkipts atse'e jets njaanchja'vip atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ntun juu' je'e ve'e chajkp. ¹⁹Mjaanchja'vipts mitse'e jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam. Oyts je'e ve'e ku ve'e xjaanchjáva. Ax ka je'e kajxyap tse'e ja Nte'yam je jayu dukatokimpum. Jyaanchja'viduvap tse'e je ko'oyjáyuvapta jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam, je tsá'aga kajx tse'e myívufta. ²⁰Mits, jayu juu' ve'e ve'em vinmaapp, ka'a xa ve'e oy xpayo'oy. éJe'e ve'e mtsajkp jets ats mitse'e ntuk'ixut jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e dukatún juu' ve'e je Nte'yam chajkp? ²¹Je Nte'yam tse'e dukatokimpaam je njujpit jáyuvamda Abraham je'e kajx juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je y'ónuk dupuujm jem yojxpejtun kajxm jetse'e je Nte'yam du'uktukvintsá'agavaañ. ²²éKaa ve'e xvínmotu jets juu' ve'e tyoon, je'e tse'e duyakpook juu' ve'e jyaanchja'vi? Juu' ve'e je Abraham tyoon, je'e tse'e duyaknuke'xnatajki jets jyaanchja'vi ve'e je Nte'yam. ²³Ax ve'em tse'e tyoonji je Kunuu'kx Jatya'n juu' ve'e vaamp: "Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." Vaampap xa

ve'le je Nte'yam: "Nmaatnayja'vijup atse'le je Abraham." ²⁴Ax ve'em tse'le, yaknuja'vip xa ve'le jets je Nte'yame'le je jayu dukatokimpaamp je'e kajx juu' ve'le je jayu tyuump, ka je'e kajxyape'le ku ve'le vya'añ jets jyaanchja'vipe'le.

²⁵Nay ve'em tse'le jyajtpa maat je ko'otya'axap Rahab. Ka'a tse'le je Nte'yam tyokimpaajmji ja'a kajx juu' ve'le tyoon. Je Rahab tse'le oy dukuvajk je jayu juu' ve'le du'ixtu je it jetse'le duputajki jetse'le ñajkxtat ku ve'le je viijnk too' dupajktini. ²⁶Ve'em ax jo'n je jayu je ñi'kx je kyopk kyatún ku ve'le je jya'vin tyukva'achju, ve'em tse'le kyatoompa ku ve'le je jayu vya'anda jets jyaanchja'vidupe'le je Nte'yam jetse'le dukatonda ax jo'n je Nte'yam dutsak.

3 Utsta ajchta, ka'a xa miitse'le to'k ka'ajyji mnapyámjadat juu' ve'le je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jeja je numay jayu vyinkujk. Mnuja'vidup xa ve'le jets nuvinxup uu'me'le nyak'ixpajkumda, nuvojok makx tse'le je Nte'yam xtokimpayo'yumdat jets ka'a ve'le je'e juu' ve'le kayak'ixpajktup.

²Anañujoma xa ve'le ntontókimda nkojstókimda. Je jayu juu' ve'le ni vin'ita kakajstókip, oy jets va'ajtsts je'e ve'le je jayu, o'yixjupts je'e ve'le jetse'le ñaajkkutojkuu.

³Mpaajmjimdup xa ve'le je jaach je y'ajén jep y'ávup jetse'le xkatsupajkumdat, x'o'yixumjudup tse'le jetse'le xyakja'mdat pun joma ve'le ntsojkumda. ⁴Nay ve'empa je barco, óyam je'e ve'le maj jetse'le je makx poj tyi'litsju, o'yixjupts je'e ve'le juu' ve'le yaky'o'yjup jetse'le

duyaknajkxut pun joma tso ve'le dutsak je pi'k kupukajxji juu' ve'le yaktijp timón. ⁵Nay ve'empa tse'le jyajtpa maat je toots, jyapi'ka tse'le, májum tse'le je kats duyakvimpit. Ve'em ax jo'n jem yukjootm, maja aa'k, jetse'le jyatunyuu'nama je pi'k jaajn myachjou, jetse'le jompaatji tyoya. ⁶Ax je toots, ve'emts je'e ve'le ax jo'n je pi'k jaajn juu' ve'le o'yixjup jetse'le myajivimpit. ¹¹Ooy xa ve'le kyatun'oya juu' ve'le yajéjip ja toots kajx. Je toots kajx tse'le nujom je jayu duyaktáñ jap tokin jaatp. Ve'em xa ve'le je toots ax jo'n kuyakna'k je jaajn joma ve'le je jayu xa'ma kajx chaachpaattinit jetse'le ja jayu duyakvintoki.

⁷O'yixjupts je'e ve'le je jayu jetse'le duyakyójut oyjuu' tanuka, je yukjootmit tánuk, je jeyyva tánuk, je tsaa'n, jets je natánuk. Ax tá tse'le duyakyuj. ⁸Ax ni pana tse'le kya'o'yuijju jetse'le je toots duyakyójut, ni pana tse'le je toots dukayakkutujkja. iOoyts je'e ve'le kyatun'oya! Ve'em xa je'e ve'le ax jo'n ja tsaa'n je xyavat. ⁹Ja toots xa ve'le ntuk'oñukojtsimdup je nMaja Vintsánamda, je Dios Tee', je toots tsee ntukko'oñukojtsimdup je nmujáyuvamda, juu' ve'le je Nte'yam pyaam ku ve'le ñay'apamnaxji. ¹⁰Jep xa ve'le je jayu y'ávup pyítsum je ayook juu' ve'le je Nte'yam du'oñukojtsip, nay jepjyam tse'le y'ávup pyítsum ja ayook juu' ve'le je Nte'yam pyaam ku ve'le ñay'apamnaxji. ¹¹Ka'a xa ve'le nvaat joma ve'le myu'ut je tsek naaj jetse'le myo'tkojpat je ta'muts naaj, čve'em xaja? ¹²Ni ka'a tse'le nvaatpa jetse'le to'k je higo kup

duyakta'mat je olivos taajm, kaa tse'e nvaatpa jetse'e je tsaaydum aa'ts duyakta'mat je higo taajm, ¿ve'em xaja? Nay ka'a tse'e y'o'yiva to'k je mo'ot joma ve'e pyuítsum je ta'múts naaj jetse'e jeejyam pyítsumkojpat je tsek naaj.

**Jje vijin je kejun juu' ve'e
je Nte'yam yajkyp**

¹³Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e vijin ke' jetse'e oy juu' jaty duvinmótu, va'an tse'e duyaknuke'xnatáka jets ve'em je'e ve'e ku ve'e jyoojntykat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ku ve'e je y'oy je'e dutónut je nuu'k aaj je nuu'k joot maat jets je vijin je kejun maat. ¹⁴Ax pan je m'avintso vinma'yun myaktonuvaajndup jets pan mtsojktupe'e jetse'e je jayu dutóndat ax jo'n mva'anda, ka'a tse'e mnamyajajadat jetse'e mva'andat jets ka'a je'e ve'e vye'ema. ¹⁵Ku ve'e je jayu ve'em je ko'oy vinma'yun dujayep, ka'a tse'e dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp; ja ko'oyjáyuvapts je'e ve'e je vinma'yun duyakjéjip, ve'emts je'e ve'e je vinma'yun juu' ve'e jyajejptup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁶Kux joma xa ve'e je jayu duyaktonda je y'avintso vinma'yunda jetse'e y'ékjada ku ve'e je viijnk jayu y'óyada, nay jámjyam tse'e je jayu oyvintsova jyátukada jetse'e dutonda nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁷Ax ku tse'e je jayu dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, too'vajkpts je'e ve'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayep, chajkpts je'e ve'e jetse'e je

oy joot dujajejpnit maat anañujoma je jayu, ka'a tse'e je y'avintso vinm'ayunji dupum, napyaa'jmup tse'e jep kutojkun pa'tkup, ooy tse'e je jayu dutuntukma'at, tum oyts je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajtsp. ¹⁸Je'eda juu' ve'e du'íxtidup vintso ve'e je jayu chuunidinit oy aaj oy joot, je'e kajx tse'e je numay jayu jyoojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak.

**Ku je jayu dumaatnavyuu'nju
je naxviijnit je kyo'oy je'e**

4 ¿Tis je'e ve'e juu' ve'e duyakjéjip je tso'oxpajkun jets je kojtsvintso'vun juu' ve'e mjajejptup? Je m'avintso vinma'yun xa je'e ve'e. Mtso'oxpajktupe'e je y'oy je'e kuxe'e xyaktonda je m'avintso vinma'yunda, ¿ve'em xaja? ²Mtsojktupe'e jetse'e juu' xjayéptat, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e myakjayu'oo'kuva'anda. Mtsojktuvap tse'e jetse'e xjayéptat juu' ve'e je viijnk jayu jyajejptup, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e mnakyojktsvintso'vjada. Ka'a tse'e xjayepta juu' ve'e mtsojktup, kux ka'a ve'e je Nte'yam x'amótuda. ³Ax ku tse'e je Nte'yam x'amótuda, ka'a tse'e myakmo'oda kux ka'a ve'e oy joot x'amótuda; m'amótudup xa ve'e juu' jetse'e xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda. ⁴iMiitsta, jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, mnuja'vidup xa ve'e jets pan pane'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e dumaatnayjávaja je Nte'yam! Pan pan xa ve'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnit je kyo'oy je'e, cho'oxpujktpts je'e ve'e je Nte'yam.

⁵Ka'a xa ve'e nunkoojyji je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam pyaam yam nja'vin kajxmamda, ooyts je'e ve'e dutuntsak jetse'e pan viijnk nkatsojkmudat ax jo'n je Nte'yam." Jidu'um tse'e vya'añ.

⁶Ax ka vanxúpjyap tse'e, ooye'e je Nte'yam je maa'yun xtuntoojnimda jetse'e xputajkimda. Ve'em xa je'e ve'e dutún ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Cho'oxpujpk xa ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájjidup; ax tyoojnip tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayejptup." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁷Ax ve'em tse'e,

napyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp. Ku ve'e ve'em xtóndat ax jo'n atsele nva'añ jo'n, mkuke'ekjadap tse'e je ko'oyjáyuvap.

⁸Mutámada je Nte'yam, jets je'e ve'e mmutámijiduvat. Tokin toompada, masooktini je mko'oy joojntykinda. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'nuvaajnjudup je Nte'yam jetse'e nay je'ejyji dutonuvaampa je naxviijnit je kyo'oy je'e, naajkva'atsjada. ⁹Ya'axta je tsaachvinma'yuuñ maat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup. Mxiiktup xa ve'e uxuyam, ñojk'óy tse'e kumya'axta; mxoojntktup tse'e uxuyam, ñojk'óy tse'e kumtsaachvinmáya.

¹⁰Naajkpi'kajada naajkmootskajada jeja je Nte'yam vyinkujk, van'it tse'e myakmájajadat.

Ka'a tse'e nnatyokimpayo'yumjadat to'k jado'k

¹¹Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k mnapyakótsjadat,

vimpit atuj ve'e mnachókjadat, ve'em ax jo'n je Nte'yam je pyava'nun vya'añ. Pan pan xa ve'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a duko'oñukojsip ukpu dutokimpayo'yp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je pyava'nun tyun. Ax mits, jyapana mitse'e, pan mtuumpts mitse'e ve'em, ka'ats mitse'e xkutyún je Nte'yam je pyava'nun, ve'em xa mitse'e ax jo'n je'e juu' ve'e vaamp jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam je pyava'nun. ¹²Ja Nte'yam, juu' ve'e je pava'nun duyajk jetse'e je jayu dutokimpayo'oy, je'ejyji tse'e to'k vaamp jets pan pan jatye'e najkx jyoojntykindini xa'ma kajx jets pan pan jatye'e najkx chaachpaattini xa'ma kajx. ¿Pants mitse'e mnatyijju jets mitse'e xtokimpayo'oy je viijnk jayu?

Ka'a tse'e nnamyájjimjadat

¹³Amotunaxta, jyapana miitsta. Mvaandup xa ve'e jets uxuyame'e ukpu kepe'e mnajkxtat jem kajpun kajxm jetse'e jem mtándat to'k joojnt jetse'e ooy je meen xtumpáktat. ¹⁴Ka'a xa miitse'e xnujávada vintso ve'e kep juu' tyónjut kyótsjut. Ka'a ve'e xnujávada vinxup xaaj ve'e mjoojntykadat mnaxviijnadat. Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n je naxpúxux, ve'e'nji tse'e y'it jetse'e tyókini. ¹⁵Ñojk'óy xa ve'e jetse'e jidu'um nva'numdat: "Pan vaamp xa ve'e je Nte'yam, joojntykimdap tse'e jetse'e nto'numdat to'k viijn ukpu jado'k viijn." ¹⁶Ax mnayájjidup tse'e. Ka'a xa je'e ve'e y'oya ku ve'e

ve'em xtonda. ¹⁷Je'e kajx tse'e, je jayu juu' ve'e dujanuja'vip ti ve'e oy jetse'e dutónut, jetse'e ve'em dukatún, tokintoompts je'e ve'e.

Je kojtsvijin je'e kajxta pan pan jatye'e kumeenda

5 Va'an tse'e dyya'axta pan pan jatye'e kumeenda, va'an tse'e dutsaachvinmáyda je tsaachpaatun kajx juu' ve'e tukkádaakjidinup. ²Juu' xa ve'e jyayejptup, ve'emts je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk ax jo'n kuvyintokikajxni jets ax jo'n je vit je xox juu' ve'e je totuk tudutukka'yikajxni. ³Jets je oro meen je plata meen juu' ve'e jyayejptup, yaknuke'xnatákapt je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Ve'emts je'e ve'e je myeen ax jo'n kuy'aa'tsni, jetse'e je uu'ts kuy'it ax jo'n je jaajn juu' ve'e je chu'uts duyaktooy. ⁴Ta tse'e ooy je myeen jets je pyaamdúk dutumpakmokta; ax táminup tse'e je itakax. ⁴Ka'a tse'e dumujooydi je toompatajk juu' ve'e dupakmojktu je trigo taajm. Va'an tse'e je kumeen jayu du'amotunaxta vintso ve'e je toompa ñu'aa'najada. Ax kats'amotunajxjudupts je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ⁵Ooy tse'e je kumeen jayu dutuntukxoondukta yaja naxviijnit itukujx jetse'e ooy dutunjayepta juu' ve'e chojktup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsapkaaj juu' ve'e ja jayu yakye'kp jetse'e duyak'aa'k. ⁶Tyokimpaamdu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e katokintoondup, jetse'e duyak'oo'kti, ax ka'a tse'e cho'oxpajkjidi.

Ku je jayu dumuténada juu' jetse'e chapkotsta

⁷Je'e kajx tse'e, utsta jachta utsta tsa'ada, muténada juu' van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Yakkópkada vintso ve'e je yoova toompa du'a'ix ku ve'e je trigo je tyaajm dyyakjeja, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e tyo'ukva'añ jets nay ve'empa ku ve'e je poodun ñaxy. ⁸Nay ve'empats miitse'eda, muténada juu' jaty, je xoojntkun maat tse'e x'a'ixtinit je Maja Vintsán, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat.

⁹Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx. Támani je'e ve'e ku ve'e je jayu dutokimpayo'ynit.

¹⁰Jaa'myétsta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka. Mnuja'vidinup xa ve'e vintso ve'e juu' jaty dumuténidi ku ve'e chaachpaatti.

¹¹Ve'em xa uu'me'e nja'vimda jets xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e dumuténidu je tsaachpaatun.

M'amotunajxtu tse'e vintso ve'e je Job je tsaachpaatun dumuteni jets mnuja'vidinupts miits je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxji ku ve'e je tsaachpaatun duyaknajxy. Ñu'ixkádaakyppts je'e ve'e je Nte'yam je jayu jetse'e ooy je tukmo'tun dutunjayep.

¹²Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ka'a tse'e je Nte'yam xyaknáxtat. Ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknajxtuvat, ka'a tse'e ya naxviijnit it xyaknajxtuvat, ni

ti viijnka tse'e xkayaknajxtuvat;
 ñojk'óye'e mva'andat "ve'em" juu'
 ve'e ve'em, jets "ka'a" juu' ve'e
 ka'a. Ax ve'em tse'e je Nte'yam
 mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx.

¹³Pan jem xa ve'e nuto'k
 miitsta juu' ve'e tsaachpaatp,
 va'an tse'e dutsapkatsü. Pan
 jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e
 xoojntkp, va'an tse'e je Nte'yam
 duvin'uvü. ¹⁴Pan jem tse'e nuto'k
 miitsta juu' ve'e pajkjup, va'an
 tse'e dUVatsavü pan pan jatye'e
 dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk,
 jetsze'e ñutsapkótsjadat, jetse'e
 je pa'am jayu je olivos aceite
 yakpaajmjat je Maja Vintsán
 kajx. ¹⁵Ax je nutsapkojtspada,
 pan ज्याanchja'vidupe'e jets je
 Nte'yame'e duyakjotkada'akup
 ja pa'am jayu, jotkada'akupts je'e
 ve'e. Ax pan tokintoonts je'e ve'e
 je pa'am jayu, tokinmee'kxjupts
 je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁶Je'e kajx

tse'e, namyumavyátsjada vimpit
 atuj jets nañutsapkótsjada, ve'em
 tse'e mjotkada'aktat. Ku ve'e
 je jayu chapkats juu' ve'e tuv
 jáyuvip joojntykip, ooyts je'e ve'e
 tyuntún. ¹⁷Vanxup xa ve'e je Elías
 jyáyuviva jyoojntykiva y'lijt ax jo'n
 uu'mda. To'k aaj to'k joot tse'e
 chapkajts jetse'e kyato'ojut, ax ka'a
 tse'e tyuuj toojk joojnt jagojkm.
¹⁸Van'it tse'e chapkojtsnuva, jetse'e
 mak tyuntuuj jetse'e je naax
 duyakjájínuva je tukjoojntykin.
¹⁹Utsta ajchta utsta tsalada, pan
 jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e
 je Nte'yam je tyoo' dumasookp
 jetse'e jado'k tyuk'avimpítaja,
²⁰va'an tse'e dunujava jets je'e
 juu' ve'e to'k je tokin toompa je
 Nte'yam je tyoo' dutuk'avimpíjtip,
 tyuknuva'atsupts je'e ve'e je tokin
 toompa je tsaachpaatun juu' ve'e
 xa'ma kajx ijtnup jetse'e je Nte'yam
 myee'kxuxjut may je tyokin.